De rijke historie van de Koninklijke Nederlandse Vereniging AVICULTURA

Tekst: Jan de Jong, afbeeldingen archief Hans Ringnalda.

De historie van Avicultura is er één van zeer grote evenementen, tot soms minder goede tijden, maar in de honderdvijfentwintig jaar van haar bestaan is het een vooraanstaande vereniging gebleven, met vele vrienden binnen Nederland en ook ver daar buiten.

Overzicht van Avicultura's 61ste Nationale Tentoonstelling 1957 in de Haagse dierentuin. Een locatie die eigenlijk niet zo geschikt was voor een show van Avicultura. Het balkon was moeilijk te bereiken vooral met de op- en afbouw, maar het gaf een geweldige sfeer.

Initiatiefrijk en vooruitstrevend

Op maandag 1 februari 1886 nam de heer H. Coert uit Molenaarsgraaf het initiatief om een landelijke vereniging op te richten die de naam Avicultura zou krijgen. Het eerste bestuur werd gekozen (feitelijk benoemd). Voorzitter werd de heer H. Coert, secretaris-penningmeester werd F.J. van Outeren en leden van het bestuur de heren J.M.F. de Bas, J. Ephraim, H.C.A. de Braconier van Nes, J.J. Duyvene de Wit en J.A. Onderwater.
Het bleek een zeer vooruitstrevend bestuur te zijn, want er werd onmiddellijk besloten, nog datzelfde jaar zelfs, een internationale tentoonstelling te organiseren. Een zaal werd kosteloos aangeboden door de heer J.J. Duyvene de Wit, die ook bestuurslid was van de vereniging Planten- en vogeltuin te Arnhem.

Meteen al internationaal

Men begon uiteraard met een lege kas, een traditie die 'Avicultura' vanaf het allereerste begin meekreeg. Er werd besloten dat de prijzen voorlopig uit diploma's zouden bestaan. Het eerste vraagprogramma werd ontworpen en de inschrijfprijs bedroeg 75 cent per toom hoenders en 60 cent per paar duiven.

> *Het is heden ten dagen niet voor te stellen wat voor moed en inzicht men toen gehad moet hebben, om zo'n onderneming te beginnen, maar het is wel de start van onze hedendaagse shows en daar mogen wij ze dankbaar voor zijn.*

De inzenders waren voornamelijk grootgrondbezitters. Kooien werden niet opgesteld; de dieren werden geëxposeerd in de hokken of kisten, waarin zij werden ingezonden.
Het is bijna niet te bevatten dat met zo'n korte voorbereidingstijd voor de eerste te organiseren show, er zelfs inzenders waren uit Londen, Dresden, Antwerpen, Keulen, Brussel en Düsseldorf. Het streven naar internationaal samenkomen werd toen al geboren. Iets waarvan de vereniging Avicultura overigens nog altijd een groot voorstander is. Op de eerste show werden 571 dieren tentoongesteld; verbazingwekkend veel.
Het internationale streven zat ons dus al op zeer jonge leeftijd in het bloed. Niet alleen de dieren, maar ook vele keurmeesters kwamen uit het buitenland. Reeds in 1886 waren er twee Belgische- en vier Engelse keurmeesters.

Dreigende financiële tekorten

Dreigende tekorten speelden de organisatie ook toen al parten In 1893 telde Avicultura 270 leden.

In 1903 werd besloten de tentoonstelling permanent in Den Haag onder te brengen. Avicultura had tot die tijd met de show vrijwel door het hele land gezworven. Men had hierdoor echter wel veel bekendheid opgebouwd. Gekozen werd (al was er toen ook weinig te kiezen) voor de zaal van het Koninklijk Zoölogisch Botanisch Genootschap (de Haagse dierentuin). De commissarissen hadden bij de op- en afbouw een zeer zware taak, omdat de kisten met kooien naar de balkons gehesen moesten worden. Het bezoek aan de show, dat in Den Haag altijd goed is geweest, was op de zondag, toen al, 3000 betalende bezoekers.

De heer C.S.Th. Van Gink (rechts) overhandigde, namens de commissie voor de toekenning van de Hoogendijk-Wilton Erewisselbeker, deze beker aan de heer Giesbers, ter gelegenheid van diens 25-jarig bestuurslidmaatschap van de Koninklijke Nederlandse Vereniging Avicultura. Giesbers ontving deze hoge onderscheiding in het jaar 1958.

Drie grootste evenementen

In de afgelopen eeuw heeft de Kon. Ned. Vereniging Avicultura, naast haar jaarlijks terugkerende magnifieke tentoonstellingen, drie grote evenementen georganiseerd. Deze evenementen hebben op de overkoepelende organisaties en de fokkers en liefhebbers in binnen- en buitenland een zeer grote indruk gemaakt.

Het eerste evenement was de (aller)eerste Europese tentoonstelling. Die werd gehouden samen met de 55e Avicultura in 1948. Giesbers had toen twee pet-

Voorzitters van nog net in de oorlog tot nu: J.B.W.A. Giesbers 1941- 1972, I. Rijnveld 1972-1984, B.W. Donk 1984- 1994, M. Biesheuvel 1994- 2001, J.J. Bulte 2001- 2005, W.C.M. van Zijl 2006- 2010, J. de Jong vanaf 2010.

In 1956 bracht HM Koningin Juliana een bezoek aan de Jubileumtentoonstelling van Avicultura in de Houtrusthallen. Koningin Juliana was, net als haar illustere voorgangers, beschermvrouwe van de vereniging (archief Rinus Verhelst).

ten op; voorzitter van de Entente des Commissions Internationales en voorzitter van het tentoonstellingsbestuur.

Het tweede evenement was de Europese sierduivententoonstelling, onder auspiciën van de Entente Européenne, tevens Avicultura's Nationale Slotshow 1971-1972. Jarenlang was Avicultura de slotshow van het tentoonstellingsseizoen, totdat de NKB bondsshow de laatste show van het seizoen werd. De naam slotshow is echter verbonden gebleven aan Avicultura, maar nu, als de laatste sierduivenshow van het seizoen.

Het derde belangrijke evenement was de jubileumshow in 1986 vanwege het honderd jarig bestaan van de vereniging Avicultura. Deze drie shows werden allen gehouden in de Houtrusthallen te 's-Gravenhage.

Zonder hoenders, toch gekraai

1972 was het jaar dat er geen hoenders en sier- en watervogels geëxposeerd mochten worden, omdat in het voorafgaande najaar vogelpest in het land was uitgebroken. In eerste instantie was dat een grote domper op de organisatie van dit evenement. Want een kleindiermanifestatie zonder pluimvee was en is eigenlijk ondenkbaar. Maar de tentoonstelling moest doorgaan, omdat er ten aanzien van de internationale sierduivenwereld al afspraken waren gemaakt, en Prinses Beatrix, onze beschermvrouwe, de show zou openen. Uiteindelijk is het een geluk bij een ongeluk geworden, want er werden bijna 4000 duiven ingeschreven met daarbij ± 470 pelsdieren. Hier hadden met goed fatsoen niet nog eens 1500 hoenders bij gekund zonder te moeten 'toppen'.

De toestroom van sierduiven was overweldigend. De dieren stroomden uit alle delen van West-Europa naar de Houtrusthallen. Nederland zelf had zich niet onbetuigd gelaten, met maar liefst 3200 duiven en 200 uit Frankrijk, 600 uit Duitsland en België. Het totale aantal was 4000 duiven, een unicum. Tevens keurden er vele beroemde buitenlandse keurmeesters, zoals John L. Sears uit Engeland, A. v.d. Velde uit België, Christian Reichenbach, Willi Schnabel en Waldemar Brunck uit Duitsland en Roger Guillemot uit Frankrijk. Waarbij aan Guillemot nog een leuke anekdote is verbonden: *Roger vroeg aan het bestuur of er op de keurdag een vriend van hem mocht komen kijken. Het bestuur vroeg wie die vriend dan wel mocht zijn. Dat was de, in die tijd, beroemde Amerikaanse filmster Yul Brynner, die met zijn privé-vliegtuig naar vliegveld Zestienhoven zou komen om in de Houtrusthallen naar duiven te komen kijken. Het bestuur vond het prima en vroeg of meneer Brynner bezwaar zou hebben als wij daar publiciteit aan zouden geven. Dat was geen bezwaar, immers daar leefde de beroemde filmster van. Onmiddellijk een aantal kranten gebeld en die kwamen in grote getale. Op zaterdag stond een bijna paginagrote foto van Yul Brynner in de Haagsche Courant. Daar zijn toen drommen mensen op afgekomen, ondanks dat hij al weer weg was. Deze filmster was in die tijd wereldberoemd o.a. van De Tien Geboden en De Koning van Siam. Nu kennen alleen de wat ouderen onder ons hem nog.*

De show werd geopend door hare Koninklijk Hoogheid Prinses Beatrix. Mede door de ontspannen sfeer, waarmee zij de openingsceremonie verrichtte, een groot succes. Voorzitter Jan Giesbers en 2e secretaris Jan de Jong begeleidden haar op de rondgang over de show. De prinses was zeer geïnte-resseerd in de duiven, konijnen en cavia's en vertelde over een bijzondere kip op paleis Drakensteyn die 'Truus' heette en zeer aanhankelijk was. Achter de naam van het ras kwamen wij later pas. Uit een geanimeerd gesprek met de prinses konden wij opmaken dat het een Barnevelder moest zijn.

Zo druk kon het, zo rond 1985, op zondagmiddag op de show van Avicultura in de Houtrusthallen te Den Haag zijn.

Opening in 1986 in de Houtrusthallen. Hare Majesteit Koningin Beatrix opende de show door het openen van een kooi, waar vier Toulouse ganzen uitkwamen en die vervolgens keurig bij elkaar bleven.

Het bestuur en ereleden in het jubileumjaar 1986. Van links naar rechts op de bovenste rij Jo Qualm, Fred van Apeldoorn, Rinus van den Heuvel, Hans de Ligt en Bert Oskam. Op de onderste rij Rob Feller, Jan Wories, Jan Giesbers, Bas Donk, Jan de Jong en Gerard van der Kaay.

Dit ras konden we haar helaas niet laten zien, want er waren zoals eerder gezegd, geen hoenders. De prinses had het echter bijzonder naar haar zin, en bleef veel langer dan gepland.

Om toch nog het karakteristieke hoendergeluid te laten horen, dat je mist als er geen hoenders zijn, had voorzitter Jan Giesbers een bandje opgenomen met daarop het tokkende geluid van kippen en het gekraai van een haan. Dit werd om de zoveel tijd afgedraaid.

De show is een daverend succes geworden, met

Ons Koninklijk Huis heeft steeds veel belangstelling aan de dag gelegd voor Avicultura. In 1972 vereerde HKH Prinses Beatrix de tentoonstelling met een bezoek. Links de heer J. de Jong en rechts de heer J.B.W.A. Giesbers.

Koningin Beatrix met links Fred van Apeldoorn en rechts Bas Donk. Op de achtergrond mevrouw Adrie Oskam en Gemma van Benten.

bekendheid tot ver over onze landsgrenzen. Erg prettig voor het bestuur en met name voor voorzitter Jan Giesbers, die mede oprichter was van de Entente Européenne. Veel buitenlandse gasten waren op deze unieke eerste Europese sierduivenshow afge-komen en ook de bezoekers lieten zich niet onbetuigd, mede door het openen van Prinses Beatrix en het bezoek van de filmster Yul Brynner. Het was tot dan toe het grootste aantal bezoekers dat Avicultura binnen zijn muren had ontvangen.

Honderdjarig bestaan

Het honderd jarig bestaan van de Kon. Ned. Vereniging Avicultura werd gevierd met een jubileumshow in de beide Houtrusthallen te 's-Gravenhage in januari 1986. Ook deze show werd feestelijk geopend door Koningin Beatrix, beschermvrouwe van de Koninklijke Nederlandse Vereniging Avicultura.

Een bijzonderheid was ook het aftreden van de heer Jan Giesbers als voorzitter van de Kon. Ned. Ver. Avicultura. Na meer dan 30 jaar vond de heer Giesbers het wel genoeg. Hij was van 1935 tot 1941 secretaris en van 1941 tot 1972 voorzitter geweest. Jan Giesbers was een zeer goede organisator en een man die een samenbindende factor was binnen de vereniging en bovendien een zeer prettig mens om mee samen te werken. Hij stond altijd open voor suggesties van zijn medewerkers. Van Jan Giesbers als voorzitter werd op een stampvolle, drukbezochte receptie afscheid genomen.
Bij het 25 jarig voorzitterschap van Jan Giesbers is de Giesbersprijs tot stand gekomen. Er werd een fonds gevormd waar nog steeds uit geput wordt. De prijs is na het overlijden van Giesbers blijven bestaan. Het huidige bestuur van het fonds bestaat uit personen: Bas Donk, Gerard Simonis en Jan de Jong.

Een gezellig onderonsje van bestuurleden en oud-bestuursleden Jan Boender, Bart van der Kloet en oud-secretaris Piet de Rover, na de opening van de jubileumshow van Avicultura in 1986 bij het 100 jarige bestaan van de vereniging.

Voorzitter Bas Donk (rechts) neemt afscheid van voorzitter Ido Rijnveld. Op de achtergrond de tropische vogels van Lucinia, die hun show onderbrachten bij de 87e show van Avicultura.

Het was één van de grootste tentoonstellingen, die er tot die tijd gehouden waren. De NBS had als vanouds zijn bondsshow bij Avicultura ondergebracht. De NHDB wilde eveneens aan de feestvreugde deelnemen en had ook zijn bondsshow bij deze show ondergebracht en de konijnenfokkers wilden natuurlijk ook niet achterblijven en hadden 1600 pelsdieren ingestuurd. Het grootste aantal pelsdieren, dat Avicultura ooit binnen zijn poorten heeft gehad. De fokkers die aangesloten waren bij NHDB hadden 3860 dieren ingestuurd. 360 dieren meer dan de duivenfokkers van de NBS, die eveneens een respectabel aantal van 3500 sierduiven hadden in gestuurd.
Bij de hoenders, sier- en watervogels waren de aan-

Bij de ontvangst op het gemeentehuis in 1986. Links: Henk Hinseveld, een trouwe inzender en rechts Coen Aalbers, die vrijwel op iedere Avicultura aanwezig was als zeer gewaardeerd keurmeester. In het midden de zeer in zijn nopjes zijnde voorzitter Bas Donk.

tallen onderverdeeld in 1000 grote hoenders, 2600 dwerghoenders, waaronder 230 Hollandse krielen, 180 Java krielen en 258 sier- en watervogels.
De 109 rassen bij de sierduiven waren onderverdeeld in o.a.: 310 Hollandse kroppers, het grootste aantal ooit geshowd, 235 Engelse modena's, 145 Norwichkroppers, 120 Duitse modena's en vele andere rassen. Er waren 1600 pelsdieren in 44 rassen, waaronder 306 Kleurdwergen, 102 Vlaamse reuzen en 152 Cavia's, in totaal ruim 9000 dieren.
Het was een prachtige tentoonstelling; ruim opgezet en voorzien van veel bloemen, planten en bomen. Er was een aparte opstelling gemaakt in de linkerhal (ijsbaan) voor de 310 Hollandse kroppers. De kooien waren in een vierkant geplaatst, met in het midden prachtige bloembakken. Het geheel viel zeer in de smaak van de Hollandse Kropperfokkers en de overige inzenders. Dit aantal dieren is nooit meer ge-haald.

Van veel betekenis

Avicultura heeft al die jaren, tot op heden, op haar medewerkers kunnen bouwen. Medewerkers afkomstig van een aantal verenigingen uit Den Haag en omstreken. De sierduivenvereniging EZHSV heeft een grote rol gespeeld bij het organiseren van de shows. Evenals de pluimveevereniging VPH (helaas opgeheven), het Raskonijn (opgeheven) en L & O uit Loosduinen, die gelukkig nog bestaat. Zonder deze verenigingen had Avicultura onmogelijk kunnen uitgroeien tot een show van wereldformaat.
Zonder de andere voorzitters te kort te doen, moeten er toch twee worden genoemd, die erg veel betekend hebben voor Avicultura, te weten Jan Giesbers en Ido Rijnveld. Jan Giesbers had een uitzonderlijk talent om mensen om zich heen te verzamelen, die de vereniging hebben uitgebouwd tot wat het nu is. Enkele grote namen uit het verleden zijn Piet de Rover, Joop Remmerswaal, Anton v.d. Kaay en nog veel meer. Wat maar weinig mensen weten is dat Jan Giesbers met zijn familie, in huiselijke kring, jarenlang, zelfs tijdens de Kerstdagen, de sierduiven heeft ingeschreven en verwerkt en dat terwijl de sierduivengroep op de show altijd de grootste groep was. Hij heeft, samen met Rijnveld, een start gemaakt om jongere liefhebbers bij de show te betrekken. Zoals Rinus v.d. Heuvel, Gerard v.d. Kaay, Bart v.d. Kloet, Jan de Jong en wat later Jan Oostwouder, Ferry van Kasteren, Dirk v.d. Bosch, Jaap Craats, Willem van Zijl, Gerard Simonis, Fred van Apeldoorn en Bert Oskam (de laatste heeft als penningmeester van Avicultura een cruciale rol gespeeld, in soms moeilijke tijden).
Goede contacten
Ido Rijnveld (voorzitter van 1972–1984, daarvoor jarenlang vicevoorzitter) heeft het 'verjongen' verder uitgebouwd en heeft er, met zijn uiterst goede connecties bij de Haagse gemeente, voor gezorgd dat in moeilijke tijden de vereniging toch kon doordraaien. Als directeur van de Haagse Gemeentelijke Plantsoenendienst kon hij in januari, na de feestdagen, beschikken over de kerstbomen uit de stad, die hij voor een deel naar de Houtrusthal liet brengen ter aankleding van de zaal. Wat in begin jaren 70 trouwens wel nodig was, want met 2700 dieren kon je geen zaal vullen. Het met kennis van zaken opstellen van bomen en struiken, was dé oplossing, om er ook met weinig dieren een hele mooie show van te maken. Ook de planten van de gemeentelijke kwekerij 'Klein Zwitserland' werden gebruikt ter verdere opluistering van de show. Bijvoorbeeld door het gebruiken van na de Kerst overgebleven rode kerststerren.
Enorme inzet
Twee personen wil ik wel speciaal even noemen: Ten eerste Louis Huisman om zijn tomeloze inzet op de werkvloer. Altijd beschikbaar en bereid om verschillende, soms niet zulke leuke klussen aan te pakken. Op de eerste opbouwdag begon Jan van Greuningen om 6 uur 's morgens met het neerzetten van de kooien. Vroeg in de ochtend (6 uur) was Louis dan al aanwezig. Vaak was een van de eerste dingen die hij ging doen, het opzetten van een ziekenstal en daarna een heleboel andere dingen, waar geen mens op zou komen, maar die wel noodzakelijk waren voor een goed lopende tentoonstelling.
Ten tweede Bart van der Kloet, die al 41 jaar deel van het bestuur uitmaakt. Hij was secretaris van 1970 tot1975 en samen met Jan de Jong maakte hij het secretariaat tot een succes. Bart voor de commercie en publiciteit en Jan voor de technische zaken. Bart heeft vanaf die tijd niet stil gezeten. Hij heeft eerder al vele jaren het vice-voorzitterschap bekleed en doet dit nu wederom. Bart is niet een man die op de voorgrond wil treden. Achter de schermen kan hij veel meer doen. Maar ook hij is, net als Louis Huisman, van onschatbare waarde voor elke organisatie waar hij zich voor inzet.
Bart doet ook voor de Championshow, samen met voorzitter Kor Moree, veel werk op gebied van promotie en sponsoring.

Wisseling van expositieruimte

Na de negentiger jaren moest Avicultura een andere tentoonstellingsruimte gaan zoeken omdat de Hout-rusthallen werden afgebroken. Men kwam terecht in Rijswijk, in de Darling Market, daarna moest worden uitgeweken naar de Groenoordhallen in Leiden. Ook daar moesten we uit. omdat ook deze hallen werd afgebroken voor woningbouw. Avicultura ging als tentoonstellingsorganisatie

Louis Huisman was jarenlang een belangrijke medewerker voor Avicultura.

een fusie aan met de Koninklijke Nederlandse Vereniging Ornithophilia. Zij vormden de combinatie Avicorni. De twee verenigingen waren in een ver verleden ook al eens samengegaan. De beide verenigingen kunnen het goed met elkaar vinden. Eigenlijk niet zo verwonderlijk van twee 'Koninklijke' verenigingen. Avicultura had daarmee weer een onderkomen in de Veemarkthal te Utrecht. In 2010 zijn 'O' en 'A' samen gegaan met de Vereniging van Pelsdierliefhebbers Nederland en hebben met zijn drieën van de Championshow een prachtige show gemaakt met ruim 9.000 dieren. De Championshow is dit jaar verhuist, nu naar de prachtige hallen van het Home Boxx Exhibition Center te Nieuwegein, waar het 125 jarige jubileum van de Koninklijke Nederlandse Vereniging Avicultura werd gevierd.
Een hoogtepunt, vóór de opening, was het benoe-

De catalogus van de eerste Europese Sierduivenshow in 1972.

Van Links naar rechts achterste rij Jan Oostwouder, Mark Biesheuvel, Fred van Apeldoorn, Rob Feller, Bart van der Kloet en Han Simons. Voorste rij Jan de Jong, Roel van der Meer, Wim van Zijl, Boudewijn van Leeuwen, Hans de Ligt en Nico van Benten met daarachter Bert Oskam en Ludo van Rongen.

men van Bart van der Kloet tot 'Ridder in de orde van Oranje Nassau'. De opening van de Championshow werd verricht door Hare Majesteit Koningin Beatrix en was een groot succes, met enorm veel publiek. De Championshow had mede daardoor weer de internationale allure van weleer. Daarom, alle mensen die van het jubileum een waar feest hebben gemaakt, bedankt namens Avicultura!

Het Avicultura bestuur in 1977. De foto is genomen bij de ijsbaan in de Houtrusthallen. Van links naar rechts: vooraan Jan Giesbers en Jan Wories. Tweede rij Rinus van den Heuvel, Awe van Wulfften Palthe, Ido Rijnveld, Jan Kobes, Gerard van der Kaaij. Derde rij Jan de Jong, Hellendoorn en Bart van der Kloet.

Overzicht van een groot gedeelte van de Avicultura show 1979 in de Houtrusthallen te 's Gravenhage met op de achtergrond links de prachtige Avicultura vlag.

Zo druk kon het zijn bij het verkoopbureau (83ste Avicultura show 1980). In het midden de te vroeg overleden Piet de Bruin.